

ইন্দ্ৰাণী শৰ্মাৰ ‘অৰ্ণৱ, আস্থা আৰু J.E.C.’ : এক চমু আলোকপাত

অনুভা কলিতা
গৱেষক, অসমীয়া বিভাগ

সংক্ষিপ্তসাৰ : প্ৰেম অবিহনে মানৱ জীৱন নিৰৰ্থক। প্ৰেমে দিয়ে সাহস, বিশ্বাস, জীয়াই থকাৰ প্ৰেৰণা। সেই প্ৰকৃতি সম্বলিত, মানৱীয় আদি ভিন ভিন ৰূপ থাকিব পাৰে। এই ভিন ভিন ৰূপবোৰে পৃথিৱীত সৌন্দৰ্য্যৰ বীজ সিঁচে। প্ৰেমে আনে পৰিৱৰ্তন; বোৱায় নতুন জোৱাৰ। যি জোৱাৰে কঢ়িয়াই আনে ন ন আশা। এনে আশাৰে জীৱনক পুনৰ ন কৈ চাবলৈ, যান্ত্ৰিক পৃথিৱীৰ পৰা অকণমান আঁতৰি প্ৰেমৰ জোঁৱাৰত মাতাল হ’বলৈ সংফুৰাটি মেলি দিয়ে — শিৱসাগৰ জিলাৰ নিতাই পুখুৰীৰ জীয়ৰী ইন্দ্ৰাণী শৰ্মাই। যি সংফুৰাই যুৱচামৰ পঢ়াৰ প্ৰতি আকৰ্ষণৰ তীব্ৰতা বঢ়াই তোলে। ইন্দ্ৰাণী শৰ্মাৰ প্ৰেমৰ সংফুৰা স্বৰূপ এই আকৰ্ষণৰ উদ্দীপকটিয়ে হ’ল — ‘অৰ্ণৱ, আস্থা আৰু JEC’ নামৰ উপন্যাসখন। সম্প্ৰতি বাংগালুৰুৰ বাসিন্দা ইন্দ্ৰাণী শৰ্মাই উপন্যাসখন লিখাৰ আগতে বিভিন্ন ধৰণৰ গল্প, কবিতা লিখিছিল যদিও কোনো কাকত বা আলোচনীত পঠিওৱা নাছিল। প্ৰথমৰস্থাত যোৰহাট অভিযান্ত্ৰিক মহাবিদ্যালয়ত MCA কৰি থাকোতে পোৱা বিভিন্ন অভিজ্ঞতাক বাস্তৱ আৰু কাল্পনিক দুয়োটা ৰূপতে থূপাই ফেচবুকৰ জনপ্ৰিয় গ্ৰুপ ‘অৰ্দ্ধ আকাশ’ত খণ্ড খণ্ডকৈ লিখিবলৈ লৈছিল। কিন্তু; খণ্ডসমূহৰ জনপ্ৰিয়তাই কাহিনীক আগবঢ়াই নিবলৈ লেখিকাক বাধ্য কৰাইছিল। পাছলৈ ফেচবুকতে সীমাবদ্ধ নাৰাখি গ্ৰন্থৰূপ দিবলৈ মন কৰাত লেখিকাক আঁক-বাঁক প্ৰকাশনে সহযোগ কৰিবলৈ আগবাঢ়ি আহে। ফলশ্ৰুতিত ইন্দ্ৰাণী শৰ্মাৰ অৰ্ণৱ-আস্থা আৰু JEC য়ে পূৰ্ণাঙ্গ ৰূপ লাভ কৰে। এগৰাকী Senior Software Engineer হিচাপে কাম কৰি থকা ইন্দ্ৰাণী শৰ্মাই ব্যস্ত জীৱনৰ পৰা অকণমান সময় উলিয়াই মনোৰঞ্জনৰ খোৰাক দিবলৈ উপন্যাসখন লিখাৰ যো-জা কৰে বাবে ইয়াত সাহিত্যৰ তত্ত্ব বা দৰ্শনৰ গভীৰতা পোৱা নাযায়। অত্যন্ত সৰল আৰু সহজভাৱে লিখা উপন্যাসখন সেয়ে সকলো শ্ৰেণীৰ পাঠকৰ বাবে মনোগ্ৰাহী হৈছে। অৱশ্যে বৌদ্ধিক মহলত উপন্যাসখন সম্পৰ্কত সমালোচনা নোহোৱাকৈ থকা নাই। তথাপিও প্ৰেমৰ মনপৰশা সজীৱ চিত্ৰ সম্বলিত ‘অৰ্ণৱ, আস্থা আৰু JEC’ এখন সফল কেম্পাছভিত্তিক উপন্যাস বুলি আমি ক’ব পাৰোঁ। এই অধ্যয়নটিত এই উপন্যাসখন সম্পৰ্কে আলোচনা কৰিব বিচৰা হৈছে।

বীজ শব্দৰাজি : কেম্পাছভিত্তিক উপন্যাস, গোলকীকৰণ, শিক্ষাক্ষেত্ৰ, প্ৰগতি পথ, ছোৱালী হোটেল।

গ্ৰন্থখনৰ সামান্য পৰিচয় :

‘অৰ্ণৱ, আস্থা আৰু JEC’ উপন্যাসখনৰ নামকৰণতেই লুকাই আছে কাহিনীটোৰ উৎস। উপন্যাসখনৰ কেম্পাছত প্ৰতিপালিত প্ৰেমৰ কাহিনী আৰু ইয়াৰ সফল পৰিসমাপ্তিয়ে মূল উপজীৱ্য। দুটা খণ্ডৰ ৪৯ টা অধ্যায়ত বিভক্ত উপন্যাসখনত প্ৰেমৰ ভিন্ন ভিন্ন ৰূপৰ সমাহাৰ দেখিবলৈ পোৱা যায়। পৰিয়ালৰ সকলোৰে মৰমৰ মাজত ডাঙৰ হোৱা আস্থা ই মনত অযুত সপোন লৈ দেউতাকৰ সৈতে নামভৰ্তি কৰিবলৈ যোৱাহাট অভিযান্ত্ৰিক মহাবিদ্যালয়ত উপস্থিত হয়। নামভৰ্তি হোৱাৰ পাছত পৰিয়ালৰ পৰা আঁতৰত থাকিব লগাৰ বাবে অন্তৰত শোকে দকৈ ছাঁ পেলোৱা ছোৱালীজনীৰ হোষ্টেলৰ বাবে জৰুৰী কামবোৰ কৰাৰ সময়ত কলমটি সৰি পৰে। হঠাতে গভীৰ মাত্ৰেৰে একে বিভাগৰ চিনিয়ৰ অৰ্ণৱে নিজৰ পৰিচয় দি সহায়ৰ বাবে আগবাঢ়ি আহে, কিন্তু সাঁহাৰিক প্ৰত্যাখ্যান কৰা দেখি আস্থাৰ ওপৰত ভীষণ খং উঠে অৰ্ণৱৰ আৰু নিয়ন্ত্ৰণ হেৰুৱাই চিঞৰি উঠে। চিঞৰ শুনি আস্থাৰ পেটতে হাত ভৰি লুকালে। চকুৰ লোটকেৰে দুগাল তিতি যোৱা আস্থাৰ অৱস্থা দেখি উৎপলে বুজনিৰে অৰ্ণৱক শান্ত কৰে। ইতিমধ্যে আস্থাৰ ওচৰ চপা দেউতাকক শান্ত হৈ অৰ্ণৱে নিজৰ ভুলৰ বাবে ক্ষমা খোজে। হোষ্টেলৰ যাৱতীয় কামবোৰ কৰি দেউতাকৰ সৈতে JEC কেম্পাছটো ভালদৰে চাই হোষ্টেললৈ বুলি ওলালে আস্থা। হোষ্টেলত নিজৰ নামতো নথকাত হতাশ মনেৰে দেউতাকৰ সৈতে এডমিছন লোৱা ঠাইডোখৰলৈ যাব খুজোতেই পুনৰ আহি ওলায় অৰ্ণৱ। অৰ্ণৱে সকলো সমস্যাৰ ওৰ পেলাই Extension নামৰ হোষ্টেলত যে তাই থাকিব লাগিব সেই বিষয়ে বুজাই দিলে। Extension লৈ গৈ সহপাঠী নিশাক ৰুমমেট হিচাপে পাই আস্থা ই সুখী অনুভৱ কৰে। দেউতাকে সকলো ঠিক হোৱাৰ পাছত আস্থাক ভালদৰে থাকিবলৈ কৈ গধুৰ মনেৰে উভতি যায়।

দেউতাকৰ অনুপস্থিতিত ৰুমলৈ গৈ খুব কান্দে তাই। তাইৰ কান্দোনে নিশাৰ মনটিও কোমলাই তোলে আৰু নিশাও চকুৰ পানীৰে বাট নেদেখা হয়। কিন্তু, নিশাৰ চকুপানীৰ আঁৰত ঘৰৰ পৰা বিচ্ছেদৰ আশংকাৰ সলনি দেখা গ’ল নিসংগতাৰ আশ্ৰয়।

সময় বাগৰিল। আস্থা ইও লাহে লাহে পৰিৱেশৰ সৈতে খাপ খুৱাই চলি যাবলৈ শিকিলে। নৱাগত আদৰ্শগি সভাত নিশা আৰু আস্থা উভয়ে সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানত অংশগ্ৰহণ কৰে — হোষ্টেলৰ ফালৰ পৰা। নিজৰ অনুষ্ঠান পৰিৱেশন কৰাৰ পাছত অৰ্ণৱক দেখি পলাব খোজোতেই ভৰিত আঘাত পায় আস্থা। আঘাতৰ বাবে খোজকাঢ়িব নোৱাৰা আস্থাক অনুষ্ঠান চলি থাকোতে বাইকেৰে অৰ্ণৱে হোষ্টেলত থৈ যায়। হোষ্টেলৰ ছোৱালীবোৰ নহাৰ সময়লৈকে আস্থাৰ বাবে বাহিৰতে ৰয় সি। ফোন কৰি হঠাত যেতিয়া অৰ্ণৱৰ উপস্থিতি অনুভৱ কৰে; থিড়িকীৰে দুয়োৰে চাৰিচকুৰ মিলনে হৃদয়ত উভয়ৰে পূৰ্বৰাগৰ সৃষ্টি কৰে। নৱাগত আদৰ্শগি সভা শেষ হোৱাৰ পাছত হোষ্টেললৈ আহি আস্থাৰ আগত নিশাই তাইৰ প্ৰতি থকা অৰ্ণৱৰ আকৰ্ষণৰ কথা কয় আৰু আস্থাৰ মনৰ ভাব জানিব বিচাৰে। আস্থাৰ ভিতৰি ভিতৰি ভাল লাগে যদিও নিশাৰ আগত মনৰ কথা খুলি ক’ব নোৱাৰে। এফালে সপোন; আনফালে মাক দেউতাকৰ মৰম তথা বিশ্বাসৰ শিকলিয়ে আস্থাক যেন মুক্ত জীৱনৰ পৰা বাৰে বাৰে আঁতৰাই আনে। কিন্তু, নিয়তিয়ে যদি দুজনক এক কৰাৰ কথা ভাবে; কাৰোবাৰ জানো সাহস আছে বেলেগ কৰাৰ? আস্থা ই ক্ৰমান্বয়ে অৰ্ণৱৰ আবদাৰ, কথাবোৰৰ ওচৰত পৰাজিত হ’বলৈ ধৰে আৰু সেই পৰাজয়বোৰ আজিকালি ভাল লগা হ’ল তাইৰ। বুকুত প্ৰেমৰ বীজ অংকুৰিত হ’লেও বাদ্ৰয়ৰূপত তাৰ প্ৰকাশ কৰিবলৈ সংকোচ কৰে আস্থা। ইপিনে অৰ্ণৱে আস্থাৰ পৰা তেনে কোনো ইতিবাচক সাঁহাৰি নাপাই দোমোজাৰ মাজত অস্থিৰ হৈ উঠে। এদিনাখন

আস্থাক JEC ৰ পৰা কিছু নিলগত নিজান ঠাই এখনত লৈ গৈ তাইৰ মনৰ ভাববোৰৰ বিষয়ে জানিবলৈ বিচাৰে। এনেতেই ঘটিল অঘটনটো। নিশাৰ ফোনটো উঠাবলৈ লওঁতেই পিছফালৰ পৰা কোনোবাই জোৰত আস্থাৰ মোবাইলটোৰ লগতে কাণফুলি পাতো ছিঙি লৈ যায়। আস্থাৰ কাণৰ পৰা বৈ অহা তেজৰ ঢেঁকুৰাবোৰে অৰ্ণৱৰ খং দুগুণ বঢ়াই তোলে আৰু পিছে পিছে দৌৰি গৈ সি চুৰি কৰা ল'ৰাটোক চোঁচৰাই আনি তাইৰ ওচৰত ক্ষমা খোজালে আৰু মোবাইলটোও দিবলৈ ক'লে। আস্থাৰ অৱস্থা দেখি ডাক্তৰৰ ওচৰলৈ যাবলৈ বাইকত উঠা অৰ্ণৱক হঠাতে ক'বাবৰ পৰা দুৰ্বৃত্তৰ দল এটাই মিছা অভিযোগেৰে আক্ৰমণ কৰে। অৰ্ণৱৰ বাইকখন ভঙাৰ লগতে তাকো বেয়াকৈ প্ৰহাৰ কৰে। উপায়হীন আস্থাই চিঞৰিবলৈ ধৰিলে কাৰণ তাইৰ ফোন পৰ্য্যন্ত সিহঁতে হৰলুকি কৰিলে। আস্থাৰ চিঞৰত কেইজনমান ভাল মানুহে পৰিস্থিতিতো চম্ভালি লয়। ঘটনাৰ উমান পাই হিলদল ভাঙি আহে JEC ৰ ল'ৰা-ছোৱালীবোৰ। উৎপলে অৰ্ণৱক লগত লৈ এম্বুলেন্সেৰে চিকিৎসালয়লৈ বুলি ওলাল। আস্থাকো নিশা আৰু সমীক্ষাই চম্ভালি হোষ্টেললৈ লৈ গ'ল। সকলো ওলট-পালট হ'ল। আস্থাৰ কথাবোৰ মনতেই ৰ'ল। ভালপোৱা মানুহজনৰ চকুৰ আগতে হোৱা অসহায় অৱস্থা দেখিও একো কৰিব নোৱাৰাৰ দুখে খুলি খায় আস্থাক। স্তব্ধ সময়, স্তব্ধ JEC সকলোৱে বাট চাই আছে ধনাত্মক বাতৰিলৈ। বহুসময় পাছত অৰ্ণৱ সংকট অৱস্থাৰ পৰা মুক্ত বুলি উৎপলৰ পৰা গম পোৱাত স্বস্তিৰ নিঃশ্বাস এৰে সকলোৱে। ভালপোৱা মানুহজনক পুনৰ ঘূৰাই পোৱা আস্থাই অলেখ মৰমেৰে আঁকোৱালি নতুন জীৱনেৰে অৰ্ণৱক ন কৈ সজোৱাৰ সপোন দেখে — এনেতেই প্ৰথমখণ্ডৰ সামৰণি ঘটে।

পৰৱৰ্তী খণ্ডত আস্থাই ঘটি যোৱা ঘটনাবোৰ অকণো লুকঢাক নকৰালৈ মাকক কোৱাৰ সিদ্ধান্ত লয়।

মাকক সকলোবোৰ কথা কোৱাত তাইৰ মনটো মুকলি হয় আৰু মাকেও তাইক দেউতাকে যাতে অকণো কষ্ট পাবলগীয়া নহয়, তাৰ বাবে চকু দিব ক'লে। ইয়াৰ উপৰি প্ৰেম যে অপৰাধ নহয় সেই কথা কৈ তাইৰ সমৰ্থনত আজীৱন ৰ'ব বুলি আশ্বাস দিয়ে। দিন বাগৰে। পৰীক্ষাৰ পাছত অৰ্ণৱৰ মাকে আস্থাক ঘৰলৈ মাতি নি সকলো অতীতৰ কথা কয়। অৰ্ণৱ যে চন্দ্ৰমোহন গোস্বামীৰ একমাত্ৰ নাতি, অৰ্ণৱৰ দেউতাকৰ চাঞ্চল্যকৰ হত্যাকাণ্ড, অনুৰাধাৰ ওপৰত হত্যাৰ আৰোপ, স্বামীৰ পৰিয়ালে অনুৰাধাৰ পৰা অৰ্ণৱক আঁতৰ কৰা, অনুৰাধাই ন্যায় নোপোৱা, ৰেজিয়াৰ পুত্ৰক উৎপল ৰূপে আঁকোৱালি লোৱা মাকৰ বিৰুদ্ধে অৰ্ণৱৰ মূৰত কু-ভাৱ সোমোৱা, অৰ্ণৱৰ পঢ়াৰ খৰচ খুড়াকে বহন নকৰা, অসুখী অৰ্ণৱক দিল্লীৰ পৰা অসমলৈ অনা — সকলোবোৰ কথাই লুকঢাক নকৰাকৈ আস্থাৰ আগত কয়। যিহেতু অৰ্ণৱৰ অতীতৰ বিষয়ে আস্থাই জনাতো অত্যন্ত প্ৰয়োজন। অতীতৰ কঠোৰ সত্যক স্বীকাৰ কৰি অৰ্ণৱক আঁকোৱালি লোৱাৰ সিদ্ধান্ত লৈ উভতিছিল আস্থা। আস্থা আৰু অৰ্ণৱৰ প্ৰেম গভীৰ হৈছিল যদিও JEC কেম্পাছৰ পৰা বিদায় লৈ চাকৰিৰ বাবে দূৰলৈ যাব লগা হৈছিল অৰ্ণৱ। তথাপিও ভালপোৱা একে আছিল। আস্থাও পাছলৈ নিজৰ ভৰিত থিয় হোৱাত মাকে অৰ্ণৱৰ অতীতৰ বিষয়ে ছেগ বুজি ঘৰত উলিয়াইছিল। আইতাক, বৰদেউতাকহঁতে আপত্তি কৰাত দেউতাকেও আস্থাৰ বিৰুদ্ধাচৰণ কৰিবলৈ বাধ্য হৈছিল। আস্থাৰ অৱস্থালৈ চাই অৰ্ণৱ আঁতৰি গৈছিল, কাৰণ সি জানে যে আস্থাই পৰিয়ালৰ বিপৰীতে যাব নোৱাৰে। অৰ্ণৱ বিহীন জীৱনত তাইৰ বিয়াৰ কথাও ওলায়, অৱশ্যে বিয়াখন হোৱাৰ আগতে চাবলৈ অহা দৰাৰ আগত অৰ্ণৱৰ সৈতে থকা প্ৰেমৰ সম্পৰ্কৰ কথা স্পষ্ট ৰূপত আস্থাই কয় বাবে ধ্বংসমুখী সম্পৰ্ক এটা গঢ় লৈ নুঠে। দেউতাকক

আস্থাই যুক্তিৰে সকলো কথা বুজাই চাকৰিলৈ দুখমানে গুছি যায়। শেষত, অৰ্ণৱে আহি সকলোকে সৈমান কৰাই বিয়াখন পতাৰ সিদ্ধান্ত লয়। সামৰণিত, অৰ্ণৱ আৰু আস্থাৰ প্ৰেমৰ সফল পৰিসমাপ্তি ঘটে বিবাহৰ জৰিয়তে। সঁচা ভালপোৱা যে চিৰযুগমীয়া — উপন্যাসখনৰ কাহিনীয়ে তাকেই সূচায়।

কলেজৰ সামগ্ৰিক চিত্ৰ :

ইন্দ্ৰাণী শৰ্মাৰ ‘অৰ্ণৱ আস্থা আৰু JEC’ এখন কেম্পাছভিত্তিক অসমীয়া উপন্যাস। JEC মানে Jorhat Engineering College ৰ কেম্পাছৰ পটভূমিক কেন্দ্ৰ কৰিয়ে এই উপন্যাসৰ কাহিনীটো গঢ় লৈছে। কাহিনীটো বৰ্ণনা কৰোঁতে কলেজৰ সামগ্ৰিক চিত্ৰ উপন্যাসখনৰ মাজেৰে পৰিস্ফুট হৈছে। JEC ৰ বিল্ডিংবোৰলৈ চালে এনে লাগে যেন বহুতো জীয়া কাহিনীৰ এই বিল্ডিংবোৰ সাক্ষী হৈ ৰৈছে। JEC কেম্পাছৰ নিস্তন্ধতাই অজানিতে যেন এক মায়াৰেহে সৃষ্টি কৰে। ছোৱালীৰ বাবে প্ৰকাণ্ড মূল হোষ্টেলটোৰ লগতে Extension নামৰ কোৱাৰ্টাৰ টাইপৰ সৰু হোষ্টেল এটাও কলেজখনত আছে বুলি জানিব পাৰোঁ। হোষ্টেলৰ সন্মুখতে বাইদেউৰ চাহৰ দোকান আৰু তেওঁৰ দোকান পাৰ হৈয়ে California নামৰ বাঁহৰ চালিৰ দোকানখন JEC ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বাবে বুকুৰ আপোন। কলেজৰ মেইন গেটৰ কাষৰ কেন্দ্ৰিত ক’ত যে হাঁহিৰ কলৰোল। ৰাতিপুৱা ৭-৩০ বজাৰ পৰা আবেলি ৫-০০ বজালৈ ক্লাছবোৰ চলে আৰু তাৰ ফাঁকে ফাঁকে Ragging, auditorium আদিত Freshers কে ধৰি বিভিন্ন সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানেৰে JEC কেম্পাছ মুখৰ হৈ থাকে। JEC ৰ ওচৰতে নীলবাৰী চাহবাগিছা আৰু আকাশবাণী কেন্দ্ৰ থকাৰ কথাও আমি উপন্যাসখনত পঢ়ি বুলি পাওঁ। বহুজাগতিক কোম্পানীবোৰেও Campus Placement ৰ বাবে JEC লৈ আহে। ছিনিয়ৰ শিক্ষক, Training and Placement cell ৰ মেম্বাৰ

সকলোৱে এনে পৰিস্থিতিত ব্যস্ত হৈ পৰে। কেতিয়াবা কাৰোবাৰ পঢ়া শেষ নোহোৱাকৈয়ে চাকৰি হৈ যোৱাও পৰিলক্ষিত হয়। এনেদৰে JEC সদায় সজীৱ হৈ থাকে। JEC ৰ সকলো সদস্যই একতাৰ বান্ধোনেৰে বান্ধ খাই থাকে আৰু তাৰ প্ৰমাণ; অৰ্ণৱৰ দুৰ্ঘটনাত কেম্পাছৰ মুখৰ পৰিৱেশ মমৰ আংশিক পোহৰেৰে ধিমিকি জ্বলি নিজান হৈ পৰা কথাটিয়ে দিয়ে। মুঠতে, Jorhat Engineering College ৰ এক সুন্দৰ চিত্ৰ কাহিনীটোৰ মাজেৰে উদ্ভাসিত হৈছে।

সমসাময়িক সামাজিক, অৰ্থনৈতিক, ৰাজনৈতিক অৱস্থাৰ ছবি :

যিকোনো উপন্যাসৰে কাহিনীটোৰ অন্তৰালত এখন সমাজ লুকাই থাকে। সমাজ অনুযায়ী ভিন ভিন অৱস্থাৰ কথা উপন্যাস এখনৰ কাহিনীত সন্নিবিষ্ট হৈ পৰে। এইক্ষেত্ৰত ‘অৰ্ণৱ আস্থা আৰু JEC’ ও ব্যতিক্ৰম নহয়। উক্ত উপন্যাসখনতো কাহিনীটোৰ মাজেৰে সাম্প্ৰতিক সমাজখনৰ বিভিন্ন দিশ উদঙাই দেখুওৱা হৈছে। সম্প্ৰতি বিজ্ঞান-প্ৰযুক্তি, গোলকীকৰণৰ প্ৰভাৱে গোটেই নগৰ-চহৰকে সাঙুৰি পেলাই পৃথিৱীখন সংকুচিত কৰি পেলাইছে। মানুহ ক্ৰমশঃ প্ৰগতিৰ পিনে অগ্ৰসৰ হোৱাৰ বাবে শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰখনৰ প্ৰসাৰো বৃদ্ধি হৈছে। ফলশ্ৰুতিত প্ৰতিযোগিতামূলক মনোভাৱ শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰখনতে সীমিত নাথাকি প্ৰত্যেকজন লোকৰ ব্যক্তিগত জীৱনতো সাঙোৰ খাই পৰে যিয়ে আন্তৰিকতা, মৰম, বিশ্বাস, সম্পৰ্কৰ গভীৰতাৰ প্ৰভাৱ হ্ৰাস কৰাত বহু পৰিমাণে অৰিহণা যোগায়। এই গুণবোৰৰ হ্ৰাসে মানুহক যান্ত্ৰিক কৰি তোলাৰ লগতে আত্মকেন্দ্ৰিক কৰি তোলে। অতিমাত্ৰা আত্মকেন্দ্ৰিক মনোভাৱে চৰিত্ৰৰ স্বলন আনে। এনেক্ষেত্ৰত, উপন্যাসখনৰ নিশাৰ মাকৰ চৰিত্ৰটিৰ কথা মনলৈ আহে। নিশাৰ মাকৰ স্বামীয়ে পাঁচবছৰীয়া কন্যাক এৰি থৈ যোৱাৰ যি ঋণাত্মক মনোভাৱ দেখা গৈছে; তাৰ আঁৰতে লুকাই আছে আত্মকেন্দ্ৰিকতা। আনকি নিশাৰ

Vol- I, No. I | March, 2023 | আলোপ-এষণা | ৬৯

দেউতাককো কিছু পৰিমাণে আত্মকেন্দ্ৰিক বুলি ক'ব পাৰি। কাৰণ নিজৰ পত্নীক হেৰুৱাই উদাসীন হোৱা ব্যক্তিজনে কন্যাৰ প্ৰতি থকা মৰম আৰু দায়িত্বৰ ক্ষেত্ৰত হেমাৰি কৰা দৃষ্টিগোচৰ হয়। নিজৰ মান-সন্মানক গুৰুত্ব দি নিশাৰ বেয়া সময়ত তাইক মাৰ-ধৰ কৰি গালি-শপনি পাৰি আস্থাৰ ঘৰত অকলে থৈ গুছি যোৱা কথাটিয়ে কিছু পৰিমাণে চৰিত্ৰটিক যেন দোষী কৰি তুলিছে। আনফালে, অৰ্ণৱৰ দেউতাকৰ হত্যাকাণ্ডৰ পাছত তাৰ পৰিয়ালটোৱে মাকৰ ওপৰত পৰা অপযশবোৰ চালিজাৰি নোচোৱাকৈ দোষী সজাই স্বামীহাৰা তিৰোতাগৰাকীক পুত্ৰশ্ৰেহৰ পৰা বঞ্চিত কৰাও দেখা যায়। এগৰাকী বোৱাৰীক অপপ্ৰচাৰৰ ভিত্তিত দোষী বুলি গণ্য কৰি পুত্ৰহাৰা কৰাতো অযুক্তিকৰ, ভিত্তিহীন আৰু অবিশ্বাস্যকৰ কথা। এনেক্ষেত্ৰত অনুৰাধাৰ স্বামীৰ পৰিয়ালৰ কৰ্ম নিঃসন্দেহে গৰিহণাৰ যোগ্য। এগৰাকী স্বামীহাৰা তিৰোতাৰ মানসিক অৱস্থালৈ নাচাই অপপ্ৰচাৰ কিবা ওলালেই বুলিয়ে ইমানদিনে ভালদৰে ঘৰখন ধৰি ৰখা বোৱাৰীজনী আচম্বিতে বেয়া হৈ যাবনে? বোৱাৰীক আন্তৰিকতাৰে পৰিয়ালৰ ঘনিষ্ঠ সদস্য ৰূপে মানি লোৱাৰ মানসিকতা সম্প্ৰতি কিছু পৰিমাণে কমি যোৱা দেখা যায়। সেয়ে আজিও যৌতুকৰ বাবেই হওঁক বা আন কাৰণতে বোৱাৰীৰ ওপৰত শাৰীৰিক তথা মানসিক নিৰ্যাতন হোৱা সঘনে দৃষ্টিগোচৰ হয়। বাহ্যিক আধুনিকতাৰ ফোপোলা আৰু সংকীৰ্ণ মানসিকতা ইয়াৰ জৰিয়তে উন্মুক্ত হৈ পৰে। আমাৰ সমাজত যৌনতাও এক ব্যভিচাৰ ৰূপত প্ৰকট হৈ পৰে। ভাৰতীয় আদৰ্শ অনুযায়ী বিবাহৰ পাছত স্বামী-স্ত্ৰীৰ মাজৰ সম্পৰ্কটো বৈধৰূপে আখ্যা দিয়া হয়। কিন্তু, সম্প্ৰতি পাশ্চাত্যৰ আৰ্হিত বিবাহিত হওঁক বা অবিবাহিতই হওঁক অবৈধ সম্পৰ্কবোৰ গঢ়ি তুলিবলৈ কুণ্ঠাবোধ নকৰে। ইয়াৰ আলম লৈ বহুত অসংলোকে মুনাফা লাভৰ আশংকাত সন্মান হানিৰ চেষ্টা কৰে। উপন্যাসখনত নিশাৰ লগত এনে কাৰ্য সংঘটিত হোৱা পৰিলক্ষিত হয়। ঠিক তেনেকুৱা এটা

ঘটনাই অৰ্ণৱ আৰু আস্থাৰ ক্ষেত্ৰতো প্ৰয়োগ হয়। অকলশৰীয়া, আওহতীয়া ঠাইত দুয়োজনক দেখি যৌন ব্যভিচাৰৰ মিছা অভিযোগেৰে আস্থাৰ মোবাইল চুৰি কৰা ল'ৰাজনে প্ৰতিশোধৰ পোতক তোলে। সম্প্ৰতি সমাজত পৰিলক্ষিত নৈতিকতাৰ স্থলনৰ এনেকুৱা কিছুমান দিশ উপন্যাসখনত প্ৰতিফলিত হৈছে। অৱশ্যে, ইয়াৰ বিপৰীতে পৰম্পৰাক নাপাহৰা আস্থা আৰু তাইৰ পৰিয়ালটিক আদৰ্শাত্মক প্ৰতিমূৰ্ত্তি ৰূপে অংকন কৰিছে। ডাঙৰকৈ ফোটোৰে সাধাৰণ কপাহী সূতাৰ কাপোৰ পিন্ধা আস্থাৰ মাতৃ মনেৰে বৰ আধুনিক আৰু বহল আছিল। নহ'লে নিশাৰ এনে এক ঘটনা হোৱাৰ পাছতো তাইক মৰমেৰে আঁকোৱালি লৈ সমৰ্থন কৰাৰ সাহস নকৰিলেহেঁতেন। আস্থাৰ দেউতাক চৰিত্ৰটো আদৰ্শ শিক্ষক ৰূপে উপস্থাপন কৰিছে। ককায়েক, বৌৱেক, ভতিজা, ভতিজাবোৱাৰীয়েক নিজৰ পত্নী, কন্যা আৰু মাতৃৰ সৈতে মিলাপ্ৰীতিৰে হেঁপাহৰ ঘৰ এখন সজা আস্থাৰ দেউতাক অত্যন্ত সৰল নিষ্কলুষ চৰিত্ৰৰ। আস্থাও তেওঁৰেই প্ৰতিচ্ছবি। তেনেকৈ অৰ্ণৱ, উৎপল, ৰেজিয়া, অনুৰাগ আদি চৰিত্ৰ সমূহতো নৈতিকতাৰ সৰল প্ৰকাশ দেখা যায়।

সামাজিক দৃষ্টিকোণৰে চালে উপন্যাসখনত একবিংশ শতিকাৰ সাম্প্ৰতিক সমাজখনক গাঁৱলীয়া আৰু নগৰীয়া পটভূমিৰ মাজেৰে বিচাৰ কৰি চিত্ৰিত কৰা পৰিলক্ষিত হৈছে।

অৰ্থনৈতিক দৃষ্টিকোণৰে চালে উপন্যাসখনত সম্ভ্ৰান্ত আৰু মধ্যবিত্ত পৰিয়ালৰ সুন্দৰ নিদৰ্শনৰ আভাস পোৱা যায়। বহুজাগতিক কোম্পানী আহি JEC কেম্পাছত Campus Placement কৰা আৰু সৌভাগ্যৰ ফলত বহু ল'ৰা বা ছোৱালী পঢ়ি থকা কালতে চাকৰি পোৱা আদি ঘটনাই অৰ্থনীতিৰ দিশটিক সাঙোৰে। অৱশ্যে, টকা-পইচা, সা-সম্পত্তিতকৈয়ো ইয়াত আন্তৰিকতা আৰু মৰমকহে বেছি স্থান দিয়া হৈছে।

সেইবুলি আত্মনির্ভৰশীলতাকো নশচাৎ কৰা হোৱা নাই।

বাগানত শ্ৰমিকৰ আন্দোলন, উত্তাল পৰিৱেশ, অৰ্ণৱৰ দেউতাকৰ হত্যাকাণ্ড, পেপাৰে-পত্ৰই অপপ্ৰচাৰ, হত্যাকাৰীৰ বহস্যৰ ফাদিল নোহোৱা ইত্যাদি ঘটনাই কাহিনীটোত ৰাজনৈতিক ৰঙাপেচৰ প্ৰভাৱ নেপেলোৱাকৈ থকা নাই।

প্ৰেমৰ ভিন্নৰঙী দৃষ্টিভংগী :

ইন্দ্ৰাণী শৰ্মাৰ ‘অৰ্ণৱ, আত্মা আৰু JEC’ উপন্যাসখনৰ মূল বিষয়বস্তুৱে হৈছে — প্ৰেম। প্ৰেমক কেন্দ্ৰ কৰিয়ে কাহিনীটোৰ সৃষ্টি হৈছে আৰু চৰিত্ৰসমূহো প্ৰেমৰ বান্ধোনেৰে সাঙোৰ খাইছে। প্ৰেমৰ ভিন ভিন ৰঙেৰে উপন্যাসখন উজ্জীৱিত হৈ উঠিছে এনেদৰে —

প্ৰেমসম্বলিত উক্ত উপন্যাসখনৰ প্ৰেমৰ সূত্ৰপাত ঘটে পৰিয়ালৰ মাজেৰে। উপন্যাসখনত এক সৰল সম্প্ৰীতিময় পৰিয়ালৰ বিপৰীতে জটিল, বিচ্ছেদহীন সম্পৰ্কৰ ভাঙোনমুখী পৰিয়ালক দেখুওৱা হৈছে। সৰল সম্প্ৰীতিময় পৰিয়ালৰ প্ৰতিনিধি আত্মা। যিজনী ছোৱালী ডাঙৰ হৈছে — আইতাক, মাক-দেউতাক, বৰদেউতাক, বৰমাক, ককায়েক-বৌৱেকৰ মৰমত। বাহিৰৰ পৃথিৱীৰ জটিলতাই যাক কোৱাই যোৱা নাই। সকলোকে মৰমেৰে আঁকোৱালি লৈ সুখত-সুখী, দুখত-দুখী হোৱা আত্মা তেনেই সৰল আৰু নিষ্পাপ। মাক-দেউতাকৰ কেতিয়াও কাজিয়া দেখি নোপোৱা ছোৱালীজনীয়ে পিতৃ-মাতৃক ভগৱানৰ স্থানত ৰাখি সেৱা কৰিছিল। ডাঙৰক সন্মান, সৰুক মৰম কৰিবলৈ শিকোৱা আত্মাক পৰিয়ালৰ আটাইকেইগৰাকী সদস্যই জীৱনৰ শিক্ষা ঘৰতেই দিছিল। সেয়ে বাহিৰা জগতখনৰ বিষয়ে বিশেষ একো নাজানিলেও এখন বহল আৰু উদাৰ অন্তৰ আত্মাৰ আছিল। মাক তাইৰ বান্ধৱীৰ দৰে আছিল। যিকোনো কথাই মাকক ক’বলৈ কুণ্ঠাবোধ কৰা নাছিল। সেয়ে সমৰূপত জীৱনটি শৃংখলাবদ্ধভাবে চলাই নিয়াত আত্মাৰ

একো অসুবিধা হোৱা নাছিল। আদৰ্শবাদী শিক্ষক আত্মাৰ দেউতাক অজস্ৰ ধন সম্পত্তিৰ মালিক নহ’লেও অলপ টকাৰে আত্মাক অকণো অভাৱ নিদিয়াকৈ ডাঙৰ কৰি সম্পদ ৰূপে গঢ়ি তোলাৰ চেষ্টা কৰিছিল। আত্মা সেয়ে ঘৰখনৰ প্ৰতিও অত্যন্ত দায়িত্বশীল আছিল। মাক-দেউতাক তথা পৰিয়ালৰ বিপৰীতে যোৱাতো আত্মাৰ বাবে দুৰ্বোধ্য আছিল। অকমাণি শিশুৰ দৰে পবিত্ৰ আত্মা আজলী, সৰল হ’লেও মানসিকভাবে দৃঢ় আছিল। মাক-দেউতাকৰ প্ৰতিও গভীৰ শ্ৰদ্ধা আৰু মৰম আত্মাৰ আছিল। আত্মাৰ মাক আৰু দেউতাকে উভয়ে উভয়ৰ ওপৰত বিশ্বাস তথা সন্মান ভাব ৰাখি গোটেই ঘৰখনকে আটোমটোকাকাকৈ সজাইছিল। আত্মাৰ পৰিয়াল তথা আত্মাই গাঁৱলীয়া নিভাঁজ প্ৰেমৰ পৰিচয় দাঙি ধৰিছিল।

কিন্তু ইয়াৰ ঠিক বিপৰীতে এটি ভাঙোনমুখী সম্ভ্ৰান্ত পৰিয়ালত জন্ম হৈছিল নিশাৰ। মাকে পাঁচবছৰ বয়সতে তাইক আৰু দেউতাকক এৰি প্ৰাক্তন প্ৰেমিকৰ সৈতে পলাই গৈছিল। এনে অৱস্থাত উদাসীন দেউতাকে টকা-পইচাৰ একো অভাৱ নিদিলেও মৰমৰ পৰা অজানিতে তাইক বঞ্চিত কৰিছিল। মৰমৰ অভাৱত ডাঙৰ হোৱা ছোৱালীজনীয়ে অকণমান মৰম বিচাৰিয়ে হয়তো দুবাৰ প্ৰেমৰ সম্পৰ্কতো সোমাই পৰিছিল; কিন্তু সেই সম্পৰ্কই স্থায়ী ৰূপ পোৱা নাছিল। ভগ্ন হৃদয় এখন লৈ মুক্ত জীৱন বিচাৰি JEC (Jorhat Engineering College) ৰ হোষ্টেললৈ আহিছিল। আত্মাৰ দৰে সৰল মৰমিয়াল ছোৱালীজনীৰ মাজত তাই হেৰোৱা মৰমবোৰ বিচাৰি পাইছিল। আত্মাই নিশাৰ মনৰ কথাবোৰ বুজি পাই তাইৰ ঘৰলৈ আমন্ত্ৰণ জনাইছিল। ইপিনে আত্মাৰ জীৱনলৈ অহা প্ৰেমৰ উমানো নিশাই পাইছিল। আত্মা ক্ৰমশঃ জটিল পৃথিৱীখনৰ মেৰপাকত সোমাই পৰিছিল আৰু সেই জটিলতাৰ সাঁথৰবোৰ নিশাই ভঙাৰ চেষ্টা কৰিছিল। দুয়ো গৰাকীৰ সম্পৰ্ক অন্তৰংগ লৈ পৰিণত হৈছিল। আত্মাৰ

পৰিয়ালৰ পৰা নিশাই ইমানেই মৰম পাইছিল যে তাইৰ সৈতে ঘটি যোৱা দুঃসময়ৰ আশ্রয়ো সেই পৰিয়ালটিয়ে আছিল। পাছলৈ আস্থাৰ মাক-দেউতাকক নিশাই মা-দেউতা বুলিয়ে মাতিবলৈ লৈছিল। আস্থাই নিশাৰ জীৱনলৈ পোহৰ হৈ অহাৰ পাছতে সেই পোহৰেৰে চিৰজীৱনৰ বাবে ৰাঙলী কৰি ৰখাৰ প্ৰতিশ্ৰুতিৰে নিশাৰ জীৱনলৈ আহিছিল অনুৰাগ। নিশাই তাইৰ সৈতে ঘটা সকলো বেয়া ঘটনা পাহৰি আগবাঢ়িবলৈ যেন দুটা সুখৰ আঁকৰ পাইছিল — আস্থা আৰু অনুৰাগ। আনফালে ডিমেনচিয়া ৰোগত আক্ৰান্ত নিশাৰ মাকক পাগলী সজাই প্ৰেমিকে ঘৰৰ পৰা উলিয়াই দিছিল। নিশাৰ দেউতাকে কথাটি গম পাই সকলো কথা পাহৰি পুনৰ আঁকোৱালি লৈছিল পত্নীক। মাকৰো পূৰ্বৰ কোনো কথা মনত নাথাকিলেও অকণমানি নিশাৰ কথা হয়তো মনত আছিল। প্ৰেম হয়তো এনেকুৱাই ইমান প্ৰতাৰণাৰ পাছতো দেউতাকে নিশাৰ মাকক পাহৰিব পৰা নাছিল। আনকি ঘৃণাও কৰিব পৰা নাছিল। নিশাৰ মাকেও নিজৰ আত্মতৃপ্তিৰ বাবে সৰুতে এৰি থৈ গ'লেও সন্তানৰ প্ৰতি থকা অজানা ময়াই হয়তো ইমানৰ পাছতো নিশাৰ স্মৃতিক বিস্মৃতিৰ গৰ্ভলৈ যোৱাত বাধা দিছিল। প্ৰকৃত প্ৰেমক পুনৰ লাভ কৰি উদাসীন নিশাৰ দেউতাকে নিজৰ সন্তানৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় কৰ্তব্যৰ প্ৰতি কৰা অৱহেলাৰ বাবে অনুতপ্ত হৈছিল আৰু নিশাক ক্ষমা খুজি পুনৰ আঁকোৱালি লৈছিল। নিশাৰ দৰে পৰিয়ালত অৰ্ণৱো ডাঙৰ হৈছিল। নিশাৰ অন্ততঃ দেউতাক লগত আছিল। অৰ্ণৱে সৰুৰ পৰাই নিসংগতাৰে জীৱন কটাইছিল। দেউতাকৰ হত্যাকাণ্ডৰ পাছত সেই ঘটনাটিৰ বাবে মাকৰ ওপৰত দেউতাকৰ পৰিয়ালৰ লোকৰ অভিযোগে অৰ্ণৱৰ জীৱনটিয়ে সলাই পেলাইছিল। একমাত্ৰ মাকে তাৰ সাৰথি আছিল অথচ সেই মাককে দেউতাকৰ হত্যাকাৰী সজাই পৰিয়ালৰ লোকে তাৰ পৰা আঁতৰ কৰিছিল। হত্যাৰ তদন্ত সঠিককৈ

নোহোৱাত মিছা অপবাদ মূৰত লৈ জীয়াই থকাতো অৰ্ণৱৰ মাতৃ অনুৰাধাৰ বাবেও হৈ পৰিছিল দুৰ্বিষহ। বুকুৰ আপোন ল'ৰাটোক আঁতৰ কৰি অনুৰাধাৰ স্বামীৰ পৰিয়ালে দিল্লীত পঢ়ুওৱাৰ ব্যৱস্থা কৰে; যাতে অৰ্ণৱৰ পৰা মাক দূৰৈত থাকে। আইনৰ সহায় লৈও অৰ্ণৱক নিজৰ কৰিব নোৱাৰি ভাঙি পৰে অনুৰাধা। এইফালে অকলশৰীয়া অৰ্ণৱে ইমান কোমল বয়সতে অতবোৰ কষ্ট নীৰৱে সহ্য কৰিবলগীয়া হৈছিল। শৈশৱৰ ওমোলা দিনত মুমূৰু বাস্তৱে কোঙা কৰি পেলোৱা অৰ্ণৱৰ অন্তৰ্দ্বন্দ্বৰ সৃষ্টি হৈছিল। অনুৰাধাই এবাৰ দিল্লীলৈ গৈ পুত্ৰক লগ কৰাৰ চেষ্টা কৰিছিল কিন্তু অৰ্ণৱৰ বিৰুদ্ধাচৰণে পুনৰবাৰ ক্লান্ত কৰি ওভোতাই পঠায় তেওঁক। ছেদেলি-ভেদেলি হৈ যোৱা সংসাৰৰ বেদনাত বিধস্ত মনটো ভাঙিবলৈ নিদি ৰেজিয়া আৰু দেউতাক অনুৰাধাৰ ওচৰত থাকে। ড্ৰাইভাৰ আহমেদৰ পত্নী ৰেজিয়াই অৰ্ণৱৰ অভাৱ পূৰণ কৰিবলৈয়ে নিজৰ ডাঙৰ পুত্ৰক অনুৰাধাক তুলি ল'বলৈ দিয়ে। ৰেজিয়াৰ মহানুভৱতাই অনুৰাধাক পুনৰ জীয়াই থকাৰ প্ৰেৰণা দিয়ে আৰু তোলনীয়া পুত্ৰ উৎপলক বুকুত বান্ধিয়ে জীৱন-যুঁজত নামি পৰে। অনুৰাধাই ৰেজিয়া আৰু উৎপলৰ মৰমত জীয়াই থকাৰ সম্বল পালেও অৰ্ণৱৰ দুখ ভিতৰি ভিতৰি বাঢ়ি গ'ল। একো উৱাদিহ নাপাই এন্টি ডিপ্ৰেশ্বনৰ ঔষধ বেছিকৈ খাই হস্পিটেলত ভৰ্তি হ'বলগীয়া হ'ল সি। সেই সময়ত উচ্চতৰ মাধ্যমিক চূড়ান্ত পৰীক্ষাত অৱতীৰ্ণ হৈ শ্ৰীনগৰ NIT ত পঢ়ি আছিল অৰ্ণৱে। হস্পিটেলৰ পৰা প্ৰথমবাৰৰ বাবে সি মাকলৈ ফোন কৰিছিল। তাৰ অৱশ্যে মাতৃটি শুনি উৎপল আৰু অনুৰাধাই দিল্লীলৈ গৈ জেদ কৰি তাক অসমলৈ ওভোতাই লৈ আহে। মাকক ভাল নাপায় বাবে সি মাকৰ লগত নাথাকি ড্ৰাইভাৰ কোৱাৰ্টাৰত কিছুদিন থাকি ভাড়াঘৰত অকলে থাকিব বিচাৰে। অনুৰাধাই অৰ্ণৱৰ সৈতে জেদ কৰি উৎপলে থাকিলেহে ভাড়াঘৰত থাকিব পাৰিব বুলি কোৱাত সেয়াই

হ'ল। লাহে লাহে উৎপলৰ সৈতে তাৰ ঘনিষ্ঠতা বাঢ়িল আৰু সিও অৰ্ণৱক ভায়েকৰ মৰমেৰে আঁকোৱালি লয়। অলপ-অচৰপ অসমীয়া ক'বলৈও লয় অৰ্ণৱে। দুয়ো যোৰহাট ইঞ্জিনিয়াৰিং কলেজত পঢ়িবলৈ লয় আৰু তাতেই লগ পায় আস্থা। আস্থা যিয়ে অৰ্ণৱক হাঁহিবলৈ শিকায় আৰু পুনৰ শৈশৱৰ সেই হেৰুওৱা আনন্দকণ ঘূৰাই দিয়ে অৰ্ণৱক। মাককৰ প্ৰতি থকা ভ্ৰান্ত ধাৰণাবোৰ ক্ৰমশঃ দূৰ হয় অৰ্ণৱৰ। আস্থাৰ লগতে নিশা আৰু অনুৰাগো অৰ্ণৱৰ ভাই-ভনীৰ দৰে হ'ল। JEC ৰ মানুহবোৰ যেন অৰ্ণৱ, আস্থা, নিশা অনুৰাগ সকলোৰে বাবে পৰিয়াল হৈ পৰিল।

ছোৱালী হোষ্টেলৰ সন্মুখতে থকা চাহৰ দোকান দিয়া বাইদেউও যেন অৰ্ণৱ, আস্থা, নিশাৰ লগতে JEC ৰ সকলোৰে বাবে মাকৰ লেখীয়া। মৰমিয়াল তিৰোতাগৰাকীয়ে মৰমেৰে আৰু JEC ৰ ল'ৰা-ছোৱালীবোৰক। য'ত অকণমান সময়ৰ বাবে মাকৰ মমতাত বিগলিত হয় হৃদয়।

মাতৃ-কন্যা, মাতৃ-পুত্ৰ, পিতৃ-কন্যা, প্ৰেমিক-প্ৰেমিকা, বন্ধু-বান্ধৱী, ভাতৃ-ভগ্নী, পৰিয়ালকেন্দ্ৰিক ভিন ভিন প্ৰেমৰে জীপাল হৈ থকা উপন্যাসখন পঢ়ি এনে লাগে যেন প্ৰেমই সকলো সমস্যাৰ সমাধান আৰু জীয়াই থকাৰ মূল সম্বল।

মূল চৰিত্ৰসমূহৰ আলোচনা :

‘অৰ্ণৱ, আস্থা আৰু JEC’ উপন্যাসখনৰ মূল নায়ক হ'ল অৰ্ণৱ। তেওঁৰ প্ৰকৃত নাম অৰ্ণৱ প্ৰতীপ কাশ্যপ। যোৰহাট আভিযান্ত্ৰিক মহাবিদ্যালয়ৰ সুন্দৰ, সুঠাম আৰু অত্যন্ত মেধাৱী এই যুৱকজন সকলোৰে আকৰ্ষণৰ কেন্দ্ৰবিন্দু। সচৰাচৰ দেখিবলৈ পোৱা মেধাৱী ছাত্ৰ বা ছাত্ৰীৰ দৰে তেওঁ শ্ৰেণীকোঠা বা পুথিভঁৰাল আদিত সদায় উপস্থিত নাথাকে অথচ তেওঁৰ শ্ৰেণীৰ স্থান শীৰ্ষত। কথা-বতৰা কমকৈ কোৱা, উৎপলৰ বাহিৰে বেলেগ তেনেকুৱা অন্তৰংগ বন্ধু নথকা, নিজৰ ঘৰ থকা সত্ত্বেও ভাড়াঘৰত

থকা, অলপ কথাত খঙ, জেদ, বিশৃংখলতা আদি দিশবোৰে সাধাৰণৰ পৰা তেওঁক ব্যতিক্ৰম কৰি তোলে। যিয়ে নেকি সকলোকে বহস্যৰ আওঁতালৈ লৈ যায়। সকলোৰে বাবে সেয়ে অৰ্ণৱ এক কৌতুহল।

অৰ্ণৱৰ অন্তৰ্মুখী, অভিমানী, খঙাল, কঠোৰ, বহস্যৰে আৱৰা স্বভাৱৰ আঁৰত লুকাই আছে এক ৰুঢ় অতীত, যিয়ে আঁতৰাই ৰাখে অৰ্ণৱক সকলোৰে পৰা। সংগ্ৰামশীল জীৱনত এষাৰ মৰমৰ মাত নোপোৱা অৰ্ণৱে ভয় কৰে আকৌ বঞ্চিত হোৱাৰ আকাংক্ষাত। সেয়ে দূৰে-দূৰে সন্তুৰ্ণে চলে।

অৰ্ণৱ অসমৰ বিখ্যাত উকীল, সম্ভ্ৰান্ত লোক চন্দ্ৰমোহন গোস্বামীৰ একমাত্ৰ কন্যা অনুৰাধাৰ পুত্ৰ। বংশমৰ্যাদা সম্বলিত পৰিয়াল থাকিলেও অৰ্ণৱে নিচেই সৰুতেই নিসংগতাক আঁকোৱালি ল'ব লগা হয়। অৰ্ণৱ সৰু থাকোতেই এদিন ৰাতি দেউতাকক ফোনেৰে বাহিৰলৈ মাতি নি পৰিকল্পিতভাৱে কোনোবাই হত্যা কৰে। পুলিছে এই হত্যাকাণ্ডৰ সঠিক তদন্ত কৰিব নোৱাৰাত হত্যাকাৰীৰ পৰিচয় অজ্ঞাত হৈয়ে ৰ'ল। সেইসময়ত কাগজে-পত্ৰই বিভিন্ন অপপ্ৰচাৰ চলিল হত্যাকাণ্ডটোক লৈ। অপপ্ৰচাৰৰ পৰা বাদ নপৰিল মাক অনুৰাধাও। সমাজে তেওঁক দোষী সজালে, স্বামীৰ পৰিয়ালেও অনুৰাধাকে দোষী সজাই পুত্ৰ অৰ্ণৱক কাঢ়ি নিয়ে। অকলশৰীয়াকৈ দিল্লীত থাকি পঢ়া-শুনা কৰিবলৈ পঠোৱা অৰ্ণৱৰ কোমল মনতো মাকক লৈ কুভাৱবোৰ সুমুৱাই দিলে— দেউতাকৰ পৰিয়ালে। অনুৰাধাই আইনৰ ওচৰ চাপিও ল'ৰাক নিজৰ কৰিব নোৱাৰি পুত্ৰস্নেহত দিল্লী পালে যদিও অৰ্ণৱৰ মাকৰ প্ৰতি থকা ঘৃণাই অহাৰাটে পুনৰ উভতিবলৈ বাধ্য কৰালে— অনুৰাধাক। অনুৰাধাৰ শহুৰেকৰ মৃত্যুৰ পাছত খৰচ পাতি বহন কৰিবলৈ দেওৰেক আৰু জা গৰাকী একেবাৰে সাজু নোহোৱা দেখি শাহুৱেকে ফোন কৰি অনুৰাধাক সকলো কথা জনায়। অনুৰাধাই

পাছত সকলো খৰছ বহন কৰিলেও অৰ্ণৱে একো জনা নাছিল। এনেকৈয়ে উচ্চতৰ মাধ্যমিক বৰ্ষ পাছ হোৱাৰ পাছত শ্ৰীনগৰ NIT ত নামভৰ্তি কৰিলে অৰ্ণৱে আৰু এন্টিডিপ্ৰেছনৰ অত্যাধিক ঔষধ সেৱন কৰি সি হস্পিটেলত ভৰ্তি হ'ব লগা হ'ল। অৰ্ণৱে প্ৰথমবাৰৰ বাবে মাকলৈ ফোন কৰে। মাকে জেদ কৰি বাহিৰৰ পৰা ওভতাই অসমলৈ আনে আৰু ৰেজিয়া তথা উৎপলৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত কৰি ইঞ্জিনিয়াৰিঙৰ এণ্ট্ৰেন্সবোৰ দিবলৈ দিয়াত সৌভাগ্যক্ৰমে দুয়োৱে উত্তীৰ্ণ হৈ যোৰহাট অভিযান্ত্ৰিক মহাবিদ্যালয়ত নামভৰ্তি কৰে। এই মহাবিদ্যালয়ে অৰ্ণৱৰ জীৱনলৈ আনে এক নতুন অধ্যায়।

আস্থাক JEC ৰ কেম্পাছত দেউতাকৰ সৈতে দেখাৰ পৰাই অৰ্ণৱৰ ভিতৰৰ শিশুটি জাগি উঠে। অৰ্ণৱে জোৰকৈ তাইৰ মৰমৰ ভাগ ল'বলৈ মন কৰে আৰু নিজেও মৰমেৰে ওপচাই দিবলৈ কুষ্ঠাবোধ নকৰে। আস্থাৰ কপালিডাল, দোপাটুখন, বেবী পাউদাৰ সোমাই থকা ৰুমালখনৰ বাবে জেদ কৰে আস্থাৰ ওচৰত। তাই অমান্তি হ'লেও অৰ্ণৱৰ খঙলৈ ভয় কৰি দি দিয়ে। পাছলৈ গম পায় JEC ৰ পৰা গুছি গ'লে অৰ্ণৱক সেই বস্তুকেইপদে তাইৰ উপস্থিতি অনুভৱ কৰাব। অৰ্ণৱৰ আস্থাৰ মাক দেউতাকৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধা, আস্থাৰ ভাল লগাবোৰ নিজৰ কৰি আন্তৰিকতাৰে সকলোবোৰ আঁকোৱালি আগবাঢ়ি খোজা অৰ্ণৱে পৃথিৱীখনক নকৈ চোৱাৰ লগতে নিজেও নকৈ জন্ম লৈছিল। অৰ্ণৱে অসমীয়া ক'বলৈ শিকিছিল। নিজৰ মাকক লৈ থকা ভ্ৰান্ত ধাৰণাবোৰ নাইকিয়া হৈ মাকৰ ওচৰ চাপিছিল, খঙ নিয়ন্ত্ৰণ কৰাৰো চেষ্টা কৰিছিল। অৰ্ণৱৰ ইমান পৰিৱৰ্তনৰ মূলতেই আছিল প্ৰেয়সী আস্থা। অৰ্ণৱৰ জীৱনতো সকলো আছিল অথচ মৰমৰ অভাৱে জীৱনটি কিমান দুৰ্বিষহ কৰি তুলিছিল। আস্থাৰ গভীৰ ভালপোৱাই তেওঁক পুনৰ ওভতাই আনিলে এক নতুন জীৱনলৈ। য'ত তেওঁ মুক্তমনে জীয়াই থাকিব এমোকোৰা হাঁহিৰে।

উপন্যাসখনৰ মূল নায়িকা চৰিত্ৰত অৱতীৰ্ণ হৈছে - আস্থা বৰুৱা। আস্থা বৰুৱাৰ ঘৰ শিৱসাগৰৰ নাজিৰাত। দীঘল চুলিটাৰিৰে সৈতে আস্থা দেখিবলৈ তেনেই শুৱনি গাভৰু। যোৰহাট অভিযান্ত্ৰিক মহাবিদ্যালয়ৰ কম্পিউটাৰ ছায়েঞ্চৰ ছাত্ৰী আস্থা বৰুৱাৰ আচৰণবোৰ কলেজলৈ আঁহাতে সৰু ছোৱালী এজনীৰ সাঁচত গঢ়া আছিল। দেউতাকৰ আদৰ্শ আৰু মাতৃৰ অফুৰন্ত প্ৰেমে আলসুৱা কৰি ৰাখিছিল তাইক। অকল মাক-দেউতাক বুলিয়ে নহয়, আইতাক, বৰদেউতাক, বৰমাক, ককায়েক, বৌৱেক আটাইৰে আস্থা আঁচলৰ ধন। সৰল আৰু শান্ত স্বভাৱৰ আস্থাই পৰিয়ালৰ মৰমৰ পৰা আঁতৰি আহি অকলশৰে যোৰহাট অভিযান্ত্ৰিক মহাবিদ্যালয়ত পোৱা বিভিন্ন অভিজ্ঞতা আৰু পৰিস্থিতিত নিজকে চম্ভালি ৰখাতো বহুত কষ্টকৰ হৈ পৰিছিল। আঁজলী ছোৱালীজনীক জটিলতাৰ মেৰপেছে এনেদৰে মেৰাই ধৰিছিল যে চকুৰ পানীৰ বাহিৰে তাইৰ একো সম্বল নাছিল। আস্থাই নতুন পৰিৱেশক লাহে লাহে আঁকোৱালি লৈছিল। নিজৰ লগতে বান্ধৱী নিশা, মৰম-আকলুৱা তাইৰ হিয়াৰ আমঠু অৰ্ণৱকো চম্ভালিব পৰা হৈছিল। আস্থাৰ বাবেই নিশাই জীৱনৰ বেয়া সময়তো মনোবল হেৰুওৱা নাছিল আৰু অৰ্ণৱকো মাক অনুৰোধই পুনৰ লাভ কৰিছিল। আস্থাৰ স্বভাৱ সৰল আছিল যদিও তাই অবুজন নাছিল। অত্যন্ত স্থিৰ আৰু গভীৰ ছোৱালীজনীয়ে নিজৰ পৰিয়ালৰ প্ৰতি থকা দায়িত্বও সুচাৰুৰূপে পালন কৰিছিল। পৰৱৰ্তী সময়ত স্বাৱলম্বিতাবে নিজৰ ভৰিত থিয় হৈ প্ৰেমিক অৰ্ণৱৰ সৈতে বিবাহ-পাশত আৱদ্ধ হ'বৰ বাবে পৰিয়ালৰ লগত সাহসেৰে কথাবোৰ বুজাই যুক্তি দাঙি ধৰিছিল। সেই যুক্তিয়ে আস্থাক স্পষ্টবাদী, নিৰপেক্ষ, দৃঢ় আৰু নিকা ৰূপে উপন্যাসখনত চিত্ৰিত কৰিছে। নিঃস্বাৰ্থভাৱে সম্পৰ্কবোৰ ধৰি ৰাখি জীৱনত আগবাঢ়ি যোৱাতোৱেই আছিল তাইৰ লক্ষ্য। আস্থাৰ এনে লক্ষ্যৰ বাবে চৰিত্ৰটি

অনন্য ব্যক্তিত্ব সম্পন্ন ৰূপত উপন্যাসখনত ধৰা দিছে।

নিশা চৰিত্ৰটি আত্মাৰ বান্ধৱীৰূপে উপন্যাসখনত চিত্ৰিত কৰা হৈছে। এজনী খোলা মনৰ, মৰম-আকলুৱা ছোৱালী। এটি ভাঙোনমুখী পৰিয়ালত প্ৰতিপালিত নিশা একো অভাৱত ডাঙৰ নহ'লেও বঞ্চিত হৈছিল মৰমৰ পৰা। দেউতাকক এৰি মাকে প্ৰাক্তন প্ৰেমিকৰ সৈতে গুছি যোৱাত পাঁচবছৰীয়া নিশা দেউতাকৰ সৈতে ডাঙৰ হয় যদিও দেউতাকে ভাগি পৰি মদ আৰু কামৰ মাজতেই নিজকে ব্যস্ত ৰাখি জীৱন কটাইছিল। নিশাৰ দায়িত্ব লগুৱা-লিকচৌৰ হাতত এৰি দি দেউতাক উদাসীন হৈ পৰিছিল। পুতলা, লগুৱা-লিকচৌৰ মাজতে ডাঙৰ হৈ আহিছিল। যোৰাহাট অভিযান্ত্ৰিক মহাবিদ্যালয়ত পঢ়িবলৈ আহোঁতে হোষ্টেলত থকা ছোৱালীজনীয়ে কান্দিছিল এই কাৰণে যে — তাইৰ বাবে ইমান আঁতৰত থকা স্বত্বেও কোনো মনত পেলোৱা মানুহ নাই। কিমান এটা আক্ষেপ আৰু গধুৰ বোজা মনত ৰাখি তাই ওলাই আহিছিল। পঢ়িবলৈ, যান্ত্ৰিকতাৰ পৰা অলপ মুকলি জীৱন পাবলৈ। আত্মাৰ দৰে ভাল বান্ধৱী এগৰাকী পাই নিসংগতাৰ ছাঁ কিছু কম হৈছিল মাথোঁ, এনেতে টকাৰ লোভত পুৰণি প্ৰেমিকে অশ্লীল ভিডিঅ' বনাই ভাইৰেল কৰাত সমাজখনৰ পৰাই যেন তাই অকলশৰীয়া হৈ গৈছিল। কিন্তু, তাইৰ সৌভাগ্য যে, আত্মাৰ লগতে আত্মাৰ পৰিয়ালটি তাইৰ কাষত আছিল। যিখিনি সময়ত দেউতাকে তাইৰ ওচৰত থাকিব লাগিছিল, সেই সময়খিনিত নিজৰ মৰ্যাদা হানি হোৱাৰ ভয়ত আত্মাৰ ঘৰত তাইক অকলে এৰি গৈছিল। অথচ প্ৰেমিকে পাগলী সজাই এৰি দিয়া মাকক পুনৰ আঁকোৱালি ল'বলৈ নিশাৰ দেউতাকে সংকোচবোধ কৰা নাছিল। হয়তো মাকৰ অভাৱে দেউতাকক নিশাৰ দায়িত্বখিনিকো পাহৰাই ৰাখিছিল। মাকৰ সংস্পৰ্শত দেউতাকে হেৰুওৱা প্ৰেম পুনৰ ঘূৰাই পাই নিশাৰ প্ৰতি কৰা অৱহেলাৰ বাবে কাতৰে ক্ষমা খোজে তাইক। মাক ডিমেনচিয়া ৰোগত

আক্ৰান্ত বাবে নিশাৰ বাদে আগৰ সকলো কথা পাহৰিছে। ডাঙৰে নিশাৰ সহযোগ পালে পুনৰ মাকে সুস্থ হৈ উঠিব পাৰে বুলি জনোৱাত দেউতাকে তাইক অনুৰোধ কৰে ঘৰলৈ যাবলৈ। ইমান দিনৰ ক্ষোভে কথাটো সহজে মানি ল'বলৈ বাধা দিলেও আত্মাৰ বুজনিত নিশাই পুনৰ নিজৰ পৰিয়ালটি ঘূৰাই পায়। ইতিমধ্যে অনুৰাগো তাইৰ নিঃসংগ জীৱনৰ এক অবিচ্ছেদ্য অংগ হৈ পৰিছিল। JEC য়ে তাইৰ জীৱনলৈ হেৰোৱা মৰম-আদৰ পুনৰ সিঁচৰতি কৰি দিছিল। আত্মা, অৰ্ণৱ, উৎপল, ৰাজী, টীনা, বাইদেউ সকলোৱে এক মৰমৰ এনাজৰীৰে বান্ধ খাইছিল। এগৰাকী চঞ্চল, সৰল, মৰম আকলুৱা খোলামনৰ নিশা চৰিত্ৰটিয়ে উপন্যাসখনৰ শেষলৈকে কাহিনীৰ বিকাশত উল্লেখযোগ্য ভূমিকা পালন কৰিছে।

উপন্যাসখনৰ আন এটি সৰু চৰিত্ৰ হৈছে অনুৰাগ। অনুৰাগ আত্মা আৰু নিশাৰ সহপাঠী তথা নিশাৰ প্ৰেমিক। নিশাৰ বেয়া সময়খিনিত আত্মাৰ বাহিৰেও চিন্তা কৰা মানুহ অনুৰাগেই আছিল। নিশাৰ পঢ়া-শুনা, খোৱাৰ বাবে টিফিনত নিজে ৰন্ধা মেগী নিশালৈ বুলি লৈ অনা আদি কামবোৰে অনুৰাগক এক আন্তৰিকতাৰে পূৰ্ণ মৰমিয়াল প্ৰেমিক চৰিত্ৰ ৰূপত অৱতীৰ্ণ কৰাইছে। নিশা আৰু অনুৰাগৰ প্ৰেম কেৱল JEC ৰ সময়লৈকে সীমাবদ্ধ নাছিল; এই প্ৰেমে গভীৰতাৰে হৃদয়ত ঠিকনা খোদিত কৰিছিল। কাহিনীৰ গতিশীলতাৰ ক্ষেত্ৰত এই চৰিত্ৰটিৰ ভূমিকা উল্লেখনীয়।

অনুৰাধা চৰিত্ৰটিও উপন্যাসখনৰ অন্যতম চৰিত্ৰ। তেওঁ বিখ্যাত উকীল তথা চাহবাগানৰ মালিক চন্দ্ৰমোহন গোস্বামীৰ একমাত্ৰ কন্যা। তেতিয়াৰ দিনতে অনুৰাধা লেডী কীন কলেজত পঢ়া। গ্ৰেজুৱেশ্বনৰ পাছত তেওঁ দেউতাকৰ পথ অনুসৰণ কৰিয়ে আইন পঢ়িলে। সম্পূৰ্ণ স্বাধীন মনৰ অনুৰাধাই দেউতাকৰ সৈতে বাগানৰ কামো চোৱাচিতা কৰিছিল। এনে সময়তে মাকে বিয়াৰ

বাবে অনুৰাধালৈ দৰা চাবলৈ যো-জা কৰে আৰু উচিত পাত্ৰ চাই বিয়া ঠিক কৰে। প্ৰথমে অমান্তি হোৱা অনুৰাধাই পাছলৈ পৰিয়ালৰ সিদ্ধান্তত সন্মতি প্ৰদান কৰিবলৈ বাধ্য হ'বলগীয়া হয়। অৱশ্যে বিয়াৰ পাছতো অনুৰাধাৰ জীৱনটো সুখেৰে পাৰ হৈছিল। আধৰুৱা পঢ়াখিনি নিয়াৰিকৈ সমাপ্ত কৰি পুত্ৰ সন্তান অৰ্ণৱৰো মাতৃ হৈছিল। অৰ্ণৱৰ আগমনে স্বামী-স্ত্ৰী উভয়ৰে সম্পৰ্ক পুনৰ গাঢ় কৰে। কিন্তু অনুৰাধাৰ এই সুখ নহ'ল। নিষ্ঠুৰ নিয়তিয়ে কাঢ়ি নিলে আপোনজনক; তাকো অত্যন্ত নৃশংসভাবে। যিটোৰ কল্পনা হয়তো কোনোৱেই কৰা নাছিল। টকাৰ লোভত কোনোবাই পৰিকল্পিতভাবে অনুৰাধাৰ স্বামীক হত্যা কৰে। হত্যাকাৰীৰ বিষয়ে তদন্ত চলে যদিও আৰক্ষী এইক্ষেত্ৰত বিফল হয়। বাতৰি-কাকত, টি.ভি. চেনেল আদিত এই ঘটনাটোৰ অপপ্ৰচাৰ চলে আৰু এই অপপ্ৰচাৰে নিৰ্দোষী অনুৰাধাকো সাঙুৰি ল'লে। স্বামীৰ পৰিয়ালে অনুৰাধাকে দোষী সাজি পুতেককো কাঢ়ি নিলে আৰু দিল্লীৰ কোনো এখন স্কুলত পঢ়াবলৈ ল'লে। অনুৰাধাই ন্যায়াৰ ওচৰ চাপিও অৰ্ণৱক লাভ কৰিব নোৱাৰিলে। তথাপিও দিল্লীলৈ গৈ অৰ্ণৱক লগ কৰিব বিচৰাত পুত্ৰৰ ৰুঢ় আচৰণে অনুৰাধাক জীৱন যুঁজত পৰাজয় স্বীকাৰ কৰায়। হতাশ হৈ অসমলৈ উভতা অনুৰাধাক দেউতাক আৰু ৰেজিয়াৰ সমৰ্থনে আগবাঢ়ি যাবলৈ প্ৰেৰণা যোগায়। তাৰ মাজতে অৰ্ণৱৰ খুৱাকে পঢ়া খৰছ বহন কৰিবলৈ অমান্তি হয় বুলি শাহুৱেকে অনুৰাধাক ফোনেৰ জনায়। জনাৰ পাছতে ততাতৈয়াকৈ বিদ্যালয় কৰ্তৃপক্ষৰ সৈতে কথাপাতি সেই খৰছৰ ভাৰ গ্ৰহণ কৰে। এনেদৰে বাহিৰত উচ্চতৰ মাধ্যমিক পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হৈ NIT ত নামভৰ্তি কৰি শ্ৰীনগৰত থাকিবলৈ লয় অৰ্ণৱে। কিন্তু, মৰমৰ পৰা বঞ্চিত অৰ্ণৱে এন্টিডিপ্ৰেছনৰ অতিৰিক্ত ঔষধ খাই হস্পিতেলত ভৰ্তি হ'বলগীয়া হৈছিল আৰু নিসংগ অৰ্ণৱৰ প্ৰথমবাৰৰ বাবে মাকলৈ ফোন আহিছিল। ফোনত তাৰ কপা মাত শুনি জেদ ধৰি উৎপলৰ সৈতে দিল্লীৰ পৰা

ওভোটাই আনি JEC ত নামভৰ্তি কৰাই দিছিল। কিন্তু, অৰ্ণৱৰ মাকৰ প্ৰতি ঘৃণা কমি যোৱা নাছিল। সি উভতি আহিও উৎপলৰ সৈতে ভাড়াঘৰত আছিল। তথাপিও পুত্ৰস্নেহত আকুল অনুৰাধাই ভাল দিনৰ বাবে বাট চাইছিল। ধৈৰ্য্যৰে প্ৰত্যেকটো ক্ষেত্ৰতে অৰ্ণৱৰ কাষত আছিল। শেষত, যেনিবা আস্থাৰ জৰিয়তে সেই দীৰ্ঘ সময়ৰ ফাট মেলা মাতৃ-পুত্ৰৰ সম্পৰ্কটো স্নেহেৰে বান্ধ খাই পৰিছিল। যথেষ্ট সংগ্ৰামী, সাহসী, উদাৰ আৰু সক্ৰিয় ৰূপত অনুৰাধা চৰিত্ৰটি উপস্থাপন কৰা হৈছে। চৰিত্ৰটিয়ে কাহিনীৰ বিকাশক শীৰ্ষবিন্দুলৈ লৈ যোৱাত বিশেষ অৰিহণা যোগাইছে।

অনুৰাধাৰ নিসংগতাৰ একমাত্ৰ সংগীস্বৰূপ 'ৰেজিয়া'ও খুবেই সুন্দৰ চৰিত্ৰ। অনুৰাধাৰ দেউতাক চন্দ্ৰমোহন গোস্বামীৰ বিশ্বাসী কৰ্মচাৰী আহমেদৰ পত্নী আছিল ৰেজিয়া। গাঁৱৰ পৰা অনুৰাধাহঁতৰ ঘৰলৈ ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে গুছি আহিছিল ৰেজিয়া। ৰেজিয়াৰ মাজত অনুৰাধাই বিচাৰি পাইছিল ভনীয়েকৰ মৰম। সকলো কথা খুলি ক'বলৈ অনুৰাধাৰ তেওঁৰেই আছিল বিশ্বাসযোগ্য বান্ধৱী। ৰেজিয়াই তিনিটা ল'ৰা-ছোৱালীৰ ভিতৰত ডাঙৰ ল'ৰাটো অৰ্ণৱবিহীন জীৱনটো ভৰাই তুলিবলৈ অনুৰাধাৰ হাতত গতাই দিছিল। অৰ্ণৱৰ সমবয়সীয়া সেই ল'ৰাটোক মৰমেৰে তুলি-তালি ডাঙৰ দীঘল কৰিছিল আৰু পাছলৈ সিয়ে হৈ পৰিছিল উৎপল। ৰেজিয়াৰ ত্যাগ, উদাৰ আৰু মহানুভৱতাই চৰিত্ৰটোক বিশ্বাসযোগ্য ৰূপে উপন্যাসখনত প্ৰকাশ কৰাত সফল হৈছে।

ৰেজিয়া আৰু অনুৰাধাৰ দৰে অৰ্ণৱৰো একমাত্ৰ অন্তৰংগ ভাতৃপ্ৰতীম বন্ধুজনেই হ'ল — উৎপল। উৎপল ৰেজিয়াৰ জ্যেষ্ঠ পুত্ৰ যদিও অৰ্ণৱৰ মাকে তাক তুলি-তালি ডাঙৰ-দীঘল কৰে আৰু স্বকীয় পৰিচয় দিয়ে। অসুস্থ অৰ্ণৱক উৎপলৰ লগত গৈয়ে অনুৰাধাই ওভোটাই আনে। অসমলৈ উভতি আহিও মাকৰ প্ৰতি মনোভাৱ সলনি নোহোৱা অৰ্ণৱে আহমেদে থকা ড্ৰাইভাৰ কোৱাৰ্টাৰত থাকিবলৈ ল'লে। পৰৱৰ্তী সময়ত ভাড়াঘৰত থাকিবলৈ

ওলোৱা অৰ্ণৱক উৎপলৰ সৈতে থাকিলেহে থাকিব দিব
বুলি অনুৰাধাই জেদ কৰে। অনুৰাধাৰ জেদটোৱে শেষত
ৰ'ল। সি উৎপলৰ সৈতে ভাড়াঘৰত থাকিবলৈ ল'লে।
যোৰহাট অভিযান্ত্ৰিক মহাবিদ্যালয়ত দুয়োৰে নামভৰ্তি
হোৱাত অৰ্ণৱৰ ছাঁটোৰ দৰে হৈ পৰিল— উৎপল। অৰ্ণৱৰ
প্ৰতিটো ক্ষেত্ৰতে সততাৰে বন্ধু তথা ভায়েকৰ দায়িত্ব
পালন কৰা উৎপল এক নমনীয় আৰু বিশ্বাসী চৰিত্ৰৰূপে
'অৰ্ণৱ, আস্থা আৰু JEC' ত প্ৰতিভাত হৈছে।

ইপিনে পাঁচবছৰীয়া কন্যা আৰু স্বামীক এৰি পূৰ্বৰ
প্ৰেমিকৰ সৈতে নিজৰ সুখৰ বাবে পলাই যোৱা নিশাৰ
মাকৰ চৰিত্ৰটো যথেষ্ট আত্মকেন্দ্ৰিক তথা সংকীৰ্ণ ৰূপত
উপস্থাপিত হৈছে। আনহাতে, নিশাৰ দেউতাকে মাকৰ
অনুপস্থিতিত মদ আৰু নিজৰ কামৰ মাজতে ডুবি উদাসীন
হৈ পৰে। নিশাক টকা-পইচাৰ ক্ষেত্ৰত অভাৱ অনুভৱ
কৰিব নিদিলেও সংসাৰৰ যন্ত্ৰণাত ক্লান্ত দেউতাকে তাইক
মৰমৰ পৰা বঞ্চিত কৰিছিল। দেউতাকে পাহৰি গৈছিল
নিশাৰ প্ৰতি থাকিবলগীয়া মৰমৰ কথা। আনকি জীয়াৰী
বেয়া সময়তো মৰ্যাদা হানি হোৱাৰ আশংকাত আস্থাৰ
ঘৰতে অকলে এৰি থৈ আহিছিল। অথচ নিজৰ পত্নীয়ে
কৰা দোষবোৰ পাহৰি ডিমেণচিয়া ৰোগাক্ৰান্ত প্ৰেমিকে
এৰি দিয়া ঘৈণীক আঁকোৱালি লৈছিল। এইক্ষেত্ৰত
প্ৰত্যক্ষভাৱে নহ'লেও পৰোক্ষভাৱে নিশাৰ দেউতাকৰ
চৰিত্ৰটিত আত্মকেন্দ্ৰিকতাৰ চেকা লগা যেন অনুভৱ হয়।
তথাপি নিজৰ ভুল বুজি নিশাৰ ওচৰত কৰা কাতৰ প্ৰাৰ্থনাই
তেওঁৰ চৰিত্ৰটি মানসিকভাৱে অস্থিৰ আৰু যথেষ্ট
আৱেগিক ৰূপে উপন্যাসখনত চিত্ৰিত হোৱা দৃষ্টিগোচৰ
হৈছে।

নিশাৰ মাক-দেউতাকৰ সম্পূৰ্ণ বিপৰীত ৰূপত
আস্থাৰ মাক-দেউতাকৰ চৰিত্ৰ দুটি উপন্যাসখনত
উপস্থাপিত হৈছে। আস্থাৰ দেউতাক এগৰাকী বিদ্যালয়ৰ
আদৰ্শ শিক্ষক। তেখেত সকলোৰে আদৰৰ বৰুৱা ছাৰ।
হাজাৰ কণ্টৰ মাজতো হাঁহিবলৈ নাপাহৰা মানুহজনৰ
আস্থাৰ লৈয়ে সকলো সপোন। মাক, পত্নী, জীয়াৰী,
ককায়েক, বৌৱেক, ভতিজা, ভতিজা বোৱাৰীয়েকক লৈ

সম্প্ৰীতিৰ এনাজৰীৰে পুষ্ট সুখৰ পৰিয়ালটিয়ে বৰুৱাৰ
জীয়াই থকাৰ উৎস। অতীত বা ভৱিষ্যতৰ কথা নাভাবি
বৰ্তমানক সুন্দৰ কৰাৰ হেঁপাহ তেখেত। আস্থাৰ
সপোনবোৰক লৈ সদায় সচেতন এই মানুহজনে ছোৱালীৰ
বান্ধৱী নিশাৰ বিপদৰ সময়তো দেউতাকৰ দায়িত্ব পালন
কৰে। মানুহজনৰ এই কামবোৰে তেখেতক আনৰ তুলনাত
পৃথক কৰে। গাঁৱলীয়া হ'লেও বহল মনৰ মানুহজনে
সকলোকে আন্তৰিকতাৰে আঁকোৱালি লয়। অৰ্ণৱে আস্থাৰ
জন্মদিনত হঠাতে আহি ওলাওঁতে তেওঁ সুন্দৰভাৱে
আঁকোৱালি লৈ আপ্যায়ন কৰে। আনকি অচিনাকি হোৱা
স্বত্বেও প্ৰথমবাৰ অৰ্ণৱ আৰু উৎপলক লগ পাই অত্যন্ত
সৰলভাৱে তেওঁলোকৰ লগত পতা কথা-বতৰাৰ পৰা
এজন সকলোৰে শ্ৰদ্ধাভাজন লোক ৰূপে উপন্যাসখনত
বৰুৱাৰ চৰিত্ৰটি প্ৰতিভাত হৈছে।

সাধাৰণতে মাকৰ ভূমিকা সন্তানৰ প্ৰতিপালনত
দেউতাকতকৈ বহুত বেছি। কিয়নো সন্তানৰ ওচৰত বেছি
সময় মাকে কটায়। সেয়ে মাকৰ প্ৰভাৱ ল'ৰা-ছোৱালীৰ
ওপৰত বাৰুকৈয়ে পৰে। আস্থাও মাকৰ সৈতে তেনেই
ঘনিষ্ঠ বাবে মাকৰ পৰা পোৱা সকলো সংস্কাৰে তাই লাভ
কৰে। এগৰাকী অমায়িক, নম্ৰ, সৰল ব্যক্তি হিচাপে গঢ়
দিয়াৰ ক্ষেত্ৰত তাইৰ মাকৰ ভূমিকা নিঃসন্দেহে
শলাগিবলগীয়া। আস্থাৰ তাইৰ সকলো কথাকে খুলি কয়।
সেই অনুযায়ী এক সঠিক সমাধানো মাকে তাইক দিয়ে।
তাইৰ প্ৰতিটো দিশত মাকে চকু দিয়ে — কাপোৰ, খোৱা,
পঢ়া সকলোতে। আনকি অৰ্ণৱ জন্মদিনৰ দিনা যোৱা
কথাটিলেও অলপ মাকে সচকিত হৈছিল যদিও আস্থাৰ
মুখেৰে সঁচা কথাটো ওলোৱালৈ মাকে অপেক্ষা কৰিছিল।
যিদিনা আস্থাৰ অৰ্ণৱৰ সৈতে থকা সম্পৰ্কৰ বিষয়ে সকলো
কথা লুকঢাক নোহোৱাকৈ কৈছিল; আস্থাৰ মাৰ-ধৰ বা
গালি-গালাজ নকৰি ভালদৰে বুজাইছিল —

“বুজি পাইছো মই, তোৰ দেউতাককো মই এই
বয়সতে লগ পাইছিলোঁ কলেজত, কিন্তু আমাৰ দিনবোৰ
বেলেগ আছিল। মই তেখেতৰ ব্যক্তিত্বক সন্মান
কৰিছিলোঁ, ছাত্ৰ-নেতা হিচাপে তেওঁৰ কাম ভাল

পাইছিলোঁ, কিন্তু ঘৰৰ মানুহক সেইবোৰ বুজোৱা কঠিন আছিল। বিয়া হৈ আহোঁতে দেউতাৰৰ প্ৰাইভেট স্কুলত এহেজাৰ টকা দৰমহাৰ চাকৰি আছিল। চলিবলৈ কষ্ট হৈছিল, কিন্তু আমি সুখী আছিলো। ভাল পাবলৈ সহজ কিন্তু সেই ভালপোৱা জীয়াই ৰখাতো সকলোৰে বাবে সম্ভৱ নহয়। এতিয়াৰ সময় বেলেগ জীউ। অৰ্ণৰ ভাল-বেয়া মই নাজানো; কিন্তু তহঁতৰ মাজত বহুত পাৰ্থক্য আছে। ভালদৰে নিজকে সুধিচা।”

“কাৰোবাক ভালপোৱাতো অপৰাধ নহয় মাথোঁ মই বিচাৰোঁ, তই খোজবোৰ সাৱধানে দিবি। দেউতাৰে আঘাত পোৱা কাম নকৰিবি।”

“তোৰ সুখ-দুখ সকলোতে তোৰ মা লগত থাকিব।”

মাকৰ কথাত আস্থাৰ মনৰ বোজা বহুত কমিল। নতুন সাহসেৰে আগবাঢ়ি যোৱাতো সহায় কৰিছিল। অকল আস্থাৰ ক্ষেত্ৰতেই নহয়, আস্থাৰ বান্ধৱী নিশাক তাইৰ সৈতে হোৱা অতীতকৰ পৰিস্থিতিত গোটেই ৰাতি নিজৰ কাষত গুৱাই লৈ অভয়ৰে নিৰাপত্তা আস্থাৰ মাকে দিছিল। নিশাৰ সৈতে অৰ্ণৰ-আস্থাৰ জন্মদিনত আহি ওলোৱাৰ দিনাই মাকৰ মনত প্ৰশ্নই দোলা দিছিল যদিও নিশাৰ লগতে অৰ্ণৰক ভালদৰে আপ্যায়ন কৰি যাবৰ পৰত ফুলাম গামোছাৰে বিদায়-সম্ভাষণ জনোৱা কথাটিয়ে তেখেতৰ সংস্কৃতিবান মনৰ পৰিচয় দাঙি ধৰে। ডাঙৰকৈ ফোট আৰু তেনেই সাধাৰণ কপাহী কাপোৰ পিন্ধিলেও আস্থাৰ মাকে ক’ত কেনেকৈ, কেনেধৰণে কথা ক’ব লাগে, সিদ্ধান্ত ল’ব লাগে বা কাম কৰিব লাগে সেয়া ভালদৰে জানিছিল। হয়তো সেইবাবে তেওঁ আটোমটোকাৰীকৈ ঘৰখন সজোৱাৰ লগতে সকলোকে সুখী ৰাখিছিল। সুগৃহিণী, সুপত্নী, সু-মাতৃ, সু-বান্ধৱী, সু-পথ প্ৰদৰ্শক — প্ৰতিটো ভূমিকাই আস্থাৰ মাকে সুচাৰুৰূপে পালন কৰা দৃষ্টিগোচৰ হয়। আস্থাৰ মাক চৰিত্ৰটি যথেষ্ট ইতিবাচক চৰিত্ৰ।

আস্থাহঁতৰ হোষ্টেলৰ সন্মুখতে থকা সৰু চাহ দোকানখনৰ বাইদেউ গৰাকীও মৰমিয়াল চৰিত্ৰ ৰূপত উপন্যাসখনত ধৰা দিছে। বাইদেউৰ দোকানখনত যোৱাহট

অভিযান্ত্ৰিক মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰায় ছাত্ৰ-ছাত্ৰীবোৰে চাহ খাবলৈ যায়। হোষ্টেলৰ প্ৰতিগৰাকী ছোৱালীৰে নাম তেওঁ জানে। তেওঁৰ দোকানলৈ অহা প্ৰতিগৰাকী ছাত্ৰ-ছাত্ৰীকে মাকৰ মৰমেৰে আৰম্ভি ৰাখে। এই চৰিত্ৰটি একেবাৰে জীৱন্ত চৰিত্ৰ যেন অনুভৱ হয়।

অৱশ্যে উপন্যাসখনৰ চৰিত্ৰসমূহ বাস্তৱ জীৱনৰ পৰাই বুটলি লোৱা বাবে প্ৰতিটো চৰিত্ৰই সজীৱ হৈ উঠা পৰিলক্ষিত হয়। কিন্তু, চৰিত্ৰ সমূহত কম বেছি পৰিমাণে কল্পনাৰ বহণো নথকা নহয়। অৰ্ণৰ চৰিত্ৰটিৰ ওপৰত ষ্টাৰ প্লাছ চেনেলৰ জনপ্ৰিয় ধাৰাবাহিক ‘ইন্স প্যাৰ কোঁ ক্যা নাম দু’ৰ অৰ্ণৰ সিং ৰায়জাদাৰ প্ৰভাৱ পৰা বুলি ক’ব পাৰি। চৰিত্ৰসমূহৰ লগতে কাহিনীটোত এক বোলছবি কেন্দ্ৰিক মানসিকতাৰ ছাপ পৰা আমাৰ দৃষ্টিগোচৰ হয়।

সবল আৰু দুৰ্বল দিশ :

সমালোচনাৰ ইতিবাচক দৃষ্টিভংগীৰে চালে দেখা যায় যে, ইন্দ্ৰাণী শৰ্মাৰ ‘অৰ্ণৰ, আস্থা আৰু JEC’ উপন্যাসখনে নৱপ্ৰজন্মৰ দৃষ্টি আকৰ্ষণৰ ক্ষেত্ৰত বিশেষ অৰিহণা যোগাইছে। ম’বাইল, ইণ্টাৰনেটৰ পৃথিৱীৰ পৰা পুনৰ কিতাপ পঢ়াৰ মানসিকতা যুৱচামৰ মাজত গঢ়ি তোলাত ইন্দ্ৰাণী শৰ্মা কিছু পৰিমাণে সফল হৈছে।

উপন্যাসখনৰ কাহিনীয়ে একবিংশ শতিকাৰ সাম্প্ৰতিক সমাজখনৰ প্ৰতিফলনত পাৰদৰ্শিতা দেখুৱাইছে।

ইন্দ্ৰাণী শৰ্মাৰ সবল প্ৰকাশভংগীয়ে সৰ্বসাধাৰণ পাঠকৰ মন চুই যোৱাও পৰিলক্ষিত হৈছে। কোনো তাত্ত্বিক দৃষ্টিভংগী নথকা বাবে সকলো পাঠকৰ বাবে ই সহজে বোধগম্য।

প্ৰেমৰ ভিন্নৰঙী দৃষ্টিভংগীৰে উপন্যাসখনৰ কাহিনীটো জীপাল হৈছে। যিয়ে পাঠকক আৱেগৰ ঢৌত উদ্ভাল হ’বলৈ সমল প্ৰদান কৰিছে। কাহিনীৰ ৰোমাণ্টিকতাৰ টোৱে মনোৰঞ্জনৰ খোৰাক যোগোৱাত সফল হোৱা বাবে ‘অৰ্ণৰ, আস্থা আৰু JEC’ জনপ্ৰিয় হৈছে।

আনহাতে, সমালোচনাৰ দৃষ্টিভংগীৰে যদি আমি চাওঁ, তেতিয়া অনুভৱ কৰিব পাৰি যে ইন্দ্ৰাণী শৰ্মাৰ উপন্যাসত কাহিনীটো যথেষ্ট সৰলভাৱে উপস্থাপন কৰা হৈছে। কাহিনীটো পঢ়ি গৈ থাকিলে ইয়াৰ পৰিণতি সহজে অনুমেয়। যিয়ে পাঠকৰ উত্তেজনা তথা কৌতুহল হ্ৰাস কৰাত অৰিহণা যোগায় যেন বোধ হয়।

কাহিনীটো JEC অৰ্থাৎ Jorhat Engineering College ৰ এহাল তৰুণ-তৰুণীৰ প্ৰেম কাহিনীৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি গঢ়ি উঠা দেখা গৈছে। ই যুৱচামৰ মাজতহে বেছিকৈ সমাদৃত হৈছে। সকলো চামৰ লোকৰ ক্ষেত্ৰত কাহিনীটোৰ জনপ্ৰিয়তা সমানে হ'ব বুলি ক'ব নোৱাৰি।

উপন্যাস সৃষ্টিৰ উদ্দেশ্য মনোৰঞ্জন সাধন বাবে ইয়াত কোনো সাহিত্যৰ দৰ্শন বা তত্ত্ব পাবলৈ নাই। সেয়ে বৌদ্ধিক মহলত কিছু পৰিমাণে উপন্যাসখন সমালোচিত হৈছে।

কম-বেছি পৰিমাণে ধাৰাবাহিক, বোলছবি জগতৰ প্ৰভাব কাহিনীটোত পৰা যেন বোধ হয়। যিয়ে বাস্তৱ চৰিত্ৰবোৰক কল্পনাৰে অংকন কৰোতে ক'ৰবাত নহয় ক'ৰবাত অতিৰঞ্জিত কৰি তোলা যেন লাগে।

সামৰণি :

সবল-দূৰ্বল দিশ সমূহৰ লগতে 'অৰ্ণৱ, আস্থা আৰু JEC' উপন্যাসখনৰ আলোচনাটিৰ পৰা এটা কথাই উপলব্ধি কৰিব পাৰোঁ যে, ইন্দ্ৰাণী শৰ্মাৰ প্ৰথম আনুষ্ঠানিক প্ৰকাশ হিচাপে কিছু ভুল-ভ্ৰান্তি থাকিলেও কেম্পাছভিত্তিক জনপ্ৰিয় উক্ত উপন্যাসখনে আনন্দ তথা মনোৰঞ্জনৰ খোৰাক প্ৰদান কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে।

সহায়ক গ্ৰন্থ :

শৰ্মা, ইন্দ্ৰাণী : অৰ্ণৱ, আস্থা আৰু JEC',
আঁক-বাক প্ৰকাশন,
নৱেম্বৰ ২০১৯, (প্ৰকাশিত)